

ای نام تو بہترین سر آغاز
ہی نام تو نامہ کی گنہ باز

اکستروژن

فرآیندہا، ماشین ہا و قالب ہا

مؤلف : KURT LAUE, HELMUT STENGER

مترجم : مهندس اکبر شیرخورشیدیان

سرشناسه	لو، کورت. Laue, Kurt
عنوان و نام پدیدآور	: اکستروژن : فرآیندها، ماشینها و قالبها/ مولف [کورت لو، هلموت اشتنگر]؛ مترجم اکبر شیرخورشیدیان
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات دکتر مقصودی، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۴۱۶ص. مصور، جدول، نمودار.
فروست	: قالب و قیود: ۹.
شابک	: 978-600-92276-9-3
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: عنوان اصلی: Strangpressen.
موضوع	: فلزها - حدیدهکاری
شناسه افزوده	: اشتنگر، هلموت. Stenger, Helmut
شناسه افزوده	: شیرخورشیدیان، اکبر. ۱۳۳۸ - ، مترجم
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۳ الف ۷/TS۲۵۵
رده بندی دیویی	: ۶۷۱/۳۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۶۹۸۵۴۶

این اثر، مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هرکس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر یا پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

شابک ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۲۷۶-۹-۳

ISBN 978-600-92276-9-3

- نام کتاب : اکستروژن فرآیندها، ماشینها و قالبها
- مولف : KURT LAUE, HELMUT STENGER
- مترجم : مهندس اکبر شیرخورشیدیان
- ناشر : انتشارات دکتر مقصودی
- صفحه آرای : فاطمه نیکبختیان
- تیراژ : ۵۰۰ جلد
- نوبت چاپ : اول، بهار ۱۳۹۴

کلیه حقوق برای انتشارات دکتر مقصودی محفوظ است.

مرکز پخش و فروش : خیابان انقلاب - روبهروی دانشگاه تهران - ساختمان فروزنده - طبقه دوم واحد ۵۰۶، واحد ۲۰۸

(تلفن ۶۶۴۶ ۷۹۹۹ و ۶۶۹۵۱۸۳۲ و ۶۶۹۵۱۸۳۱، فکس ۶۶۹۵ ۳۶۲۶ و ۰۹۱۲۱۱۲۱۱۲۳)

مقدمه مترجم

اکستروژن و تجهیزات مربوطه در جهان مطرح هستند در تهیه این کتاب استفاده شده‌اند. از جمله این شرکت‌ها می‌توان به Cameron Iron, Aluminium Werke (Wutöschingen), Schloemann-Siemag (Düsseldorf), Works (Texas) و Glyco-Metall-Werke اشاره کرد.

مطالب ارایه شده در این کتاب برای مهندسين طراح قالب، مهندسين و تكنسين‌هاى كارخانجات و دانشجويان علاقمند به اين فرآيند مفيد خواهد بود.

اکستروژن از حدود ۲۰۰ سال پیش در صنعت رایج شد و در سال‌های اخیر با پیشرفت‌های مختلفی که در زمینه‌های طراحی کامپیوتری و قالب‌سازی حاصل شده است، به یکی از فرآیندهای تولیدی با اهمیت اقتصادی بالانیز تبدیل شده است.

مؤلفان این کتاب سعی کرده‌اند که اطلاعات جامعی در مورد فرآیند اکستروژن فراهم آورند که نتیجه مطالعات علمی و تجربیات عملی زیادی بوده است. در واقع، اطلاعات و مقالات منتشر شده از چندین شرکت آلمانی و امریکایی که در زمینه

اکبر شیرخورشیدیان

زمستان ۱۳۹۳

فصل ۱ اصول کلی ..... (۱-۶۰)

۴-۲-۳-۱	افزایش دمای سطح محصول اکستروژن شده در اثر اصطکاک	۱	۱-۱ مطالب پایه
۲۹	ماتریس	۱	۱-۱-۱ تعریف فرآیند و تاریخچه
۳۱	۳-۳-۱ اکستروژن با دمای خروجی ثابت	۱	۲-۱-۱ بررسی حالات تنش‌های مکانیکی و
۳۴	۴-۳-۱ حداکثر سرعت اکستروژن	۲	کارپذیری در اکستروژن
۳۶	۴-۱ نیرو و انرژی مورد نیاز در اکستروژن	۳-۱-۱	۳-۱-۱ مقایسه اکستروژن با دیگر روش‌های
۳۶	۱-۴-۱ بررسی روش‌های محاسباتی	۴	شکل دادن فلزات
۳۷	۱-۱-۴-۱ روش تحلیلی پایه	۴	۲-۱ سیلان مواد در اکستروژن
	۲-۱-۴-۱ تحلیل پلاستیسیته با استفاده از	۵	۱-۲-۱ روش‌های بررسی سیلان مواد
۳۷	تئوری محدوده خط لغزش	۵	۲-۲-۱ فرم‌های رایج سیلان مواد در
	۳-۱-۴-۱ تخمین نیروی اکستروژن به روش	۷	اکستروژن
۳۸	حدود مرزی بالا و پایین	۳-۲-۱	عیوب اکستروژن و راه‌های پیشگیری
	۲-۴-۱ محاسبات رایج در اکستروژن		از آنها
۳۹	براساس تحلیل پایه	۱۰	۱-۳-۲-۱ ایجاد قیف انتهای در شمش
	۱-۲-۴-۱ محاسبه کار تغییر شکل و نیروی	۱۱	۲-۳-۲-۱ جدایش لوله‌ای
۳۹	اکستروژن	۱۱	۳-۳-۲-۱ ایجاد پوسته و تاول سطحی
۴۰	۲-۲-۴-۱ تنش سیلان	۱۸	۴-۳-۲-۱ عیوب داخلی در اکستروژن لوله
۴۱	۳-۲-۴-۱ اثر دما و نرخ کرنش بر تنش سیلان	۱۹	۵-۳-۲-۱ ساختارهای مختلف در طول و
	۴-۲-۴-۱ مقاومت در برابر شکل‌پذیری و		سطح مقطع قطعات اکستروژن شده
۴۵	ضریب بازدهی	۳-۱	۳-۱ بالانس حرارتی و تغییرات دما در
	۵-۲-۴-۱ تأثیر اصطکاک بین شمش و قالب و		اکستروژن
	همچنین طول شمش بر نیروی	۲۳	۱-۳-۱ پروفیل دمایی در شمش گرم شده
۴۷	اکستروژن	۲۴	۲-۳-۱ بالانس حرارتی در عملیات اکستروژن
۴۸	۶-۲-۴-۱ تأثیر نسبت اکستروژن بر نیرو	۲۵	۱-۲-۳-۱ روش عددی Akeret
	۷-۲-۴-۱ اثر فرم سطح مقطع محصول بر	۲۸	۲-۲-۳-۱ روش تحلیلی Lange
۴۸	نیروی اکستروژن		۳-۲-۳-۱ محاسبه دمای محصول براساس
	۸-۲-۴-۱ نیروی اکستروژن با ماتریس‌های	۲۸	کار تغییر شکل
۵۲	چند سوراخه		
	۹-۲-۴-۱ تأثیر ابعاد هندسی روزنه ماتریس		
۵۲	بر نیروی اکستروژن		

۸۵	۲-۵-۲ اکستروژن هیدرواستاتیک بدون فشار پشت
۸۵	۲-۵-۲-۱ شرح روش کاربرد های اکستروژن هیدرواستاتیک معمولی
۸۷	۲-۵-۲-۳ گرمای ایجاد شده در اکستروژن هیدرواستاتیک
۸۹	۲-۵-۲-۴ فشار اکستروژن
۹۰	۳-۵-۲ اکستروژن هیدرواستاتیک با فشار پشت
۹۱	۴-۵-۲ اکستروژن هیدرواستاتیک معمولی فلزات ترد
۹۲	۵-۵-۲ اکستروژن هیدرواستاتیک با نیروی اضافی
۹۳	۶-۵-۲ اکستروژن هیدرواستاتیک نیمه پیوسته
۹۴	۷-۵-۲ اکستروژن هیدرواستاتیک پیوسته
۹۵	۸-۵-۲ اکستروژن هیدرواستاتیک در دماهای بالا
۹۶	۹-۵-۲ روش های خاص در اکستروژن هیدرواستاتیک
۹۶	۲-۹-۵-۱ فرآیند لایه ضخیم Hydrafilim
۹۷	۲-۹-۵-۲ فرآیند اکستروژن مارپیچی با Hydrospin
۹۸	۶-۲ روکش کاری به روش اکستروژن
۹۹	۱-۶-۲ روکش کاری به روش اکستروژن با غلاف
۹۹	۲-۶-۲ روکش کاری به روش اکستروژن با اصطکاک کم در دیواره محفظه قالب
۱۰۰	۳-۶-۲ روکش کاری به روش اکستروژن با محفظه قالب بدون اصطکاک

۵۴	۱۰-۲-۴-۱ نیروی وارده بر سنبه و ماندرل در اکستروژن لوله
۵۶	مراجع

فصل ۲ روش های مختلف اکستروژن (۶۱-۱۰۲)

۶۱	۱-۲ اکستروژن مستقیم
۶۳	۱-۱-۲ اکستروژن مستقیم با روانکاری و بدون روانکاری
۶۵	۱-۱-۲-۱ اکستروژن میله ها و دیگر مقاطع توپر
۶۶	۲-۱-۲-۲ اکستروژن لوله و مقاطع توخالی
۷۲	۲-۱-۲ اکستروژن با شمش های پشت سر هم
۷۳	۲-۲ اکستروژن معکوس
۷۳	۱-۲-۲ نیرو و اصطکاک
۷۵	۲-۲-۲ مزایا و معایب اکستروژن معکوس
۷۵	۳-۲-۲ طراحی قالب و اجزای آن
۷۷	۴-۲-۲ کنترل دما
۷۸	۳-۲ اکستروژن ترکیبی مستقیم-معکوس
۷۹	۴-۲ پوشش دادن کابل با اکستروژن
۸۰	۱-۴-۲ اکستروژن کابل با پوشش قلع
۸۲	۲-۴-۲ اکستروژن کابل با پوشش آلومینیم
۸۲	۳-۴-۲ پوشش دادن کابل با قلع به روش سیلان متقارن فلز
۸۲	۱-۳-۴-۲ روش Judge
۸۳	۲-۳-۴-۲ پوشش دادن با استفاده از پرس پیچی
۸۵	۵-۲ اکستروژن هیدرواستاتیک
۸۵	۱-۵-۲ روش اصلی

۱۲۴	اکستروژن پروفین‌های فرم‌دار	۴-۱-۳-۳
۱۳۷	آلومینیومی	
۱۳۸	اکستروژن پروفیل‌های توخالی	۵-۱-۳-۳
۱۴۱	اکستروژن لوله	۶-۱-۳-۳
۱۴۴	اکستروژن میله‌ها و مفتول‌ها	۸-۱-۳-۳
۱۴۴	اکستروژن منیزیم	۲-۳-۳
۱۴۴	انواع آلیاژهای منیزیم و محصولات اکستروژن شده	۱-۲-۳-۳
۱۴۵	قابلیت اکستروژن و چگونگی سیلان فلز	۲-۲-۳-۳
۱۴۶	اکستروژن میله‌ها، پروفیل‌ها و لوله‌ها	۳-۲-۳-۳
۱۴۷	اکستروژن روی	۳-۳-۳
۱۴۷	اکستروژن آلیاژهای مخصوص لحیم‌کاری سخت	۴-۳-۳
۱۴۸	اکستروژن آلیاژهای بادمای	۴-۳
۱۴۸	اکستروژن 600-1000 °C	
۱۴۸	آلیاژهای مس	۱-۴-۳
۱۴۸	نوع آلیاژها و کاربردهای آنها	۱-۱-۴-۳
۱۴۹	قابلیت اکستروژن	۲-۱-۴-۳
۱۴۹	رفتار سیلان و نحوه روانکاری	۳-۱-۴-۳
۱۵۴	تولید شمش‌ها و عملیات آماده‌سازی آنها	۴-۱-۴-۳
۱۵۵	اکستروژن مسی	۵-۱-۴-۳
۱۵۸	اکستروژن آلیاژهای مسی با عناصر آلیاژی کم	۶-۱-۴-۳
۱۵۹	اکستروژن آلیاژهای CuZn (برنج)	۷-۱-۴-۳
۱۶۳	اکستروژن آلیاژهای CuSn (برنزهای قلع‌دار)	۸-۱-۴-۳

۱۰۰	به روش اکستروژن هیدرواستاتیک	۱-۳-۶-۲
۱۰۰	به روش اکستروژن معکوس	۲-۳-۶-۲
۱۰۰	روکش‌کاری با پرس‌های مخصوص پوشش دادن کابل	۴-۶-۲
۱۰۱	مراجع	

فصل ۳ تکنولوژی‌های خاص برای اکستروژن فلزات مختلف ..... (۲۰۸-۱۰۳)

۱۰۳	کارپذیری فلزات در اکستروژن	۱-۳
۱۰۳	ویژگی کارپذیری فلزات و آلیاژها به صورت کلی	۱-۱-۳
۱۰۶	روش‌های روانکاری	۲-۱-۳
۱۰۹	تکنولوژی اکستروژن برای محدوده دمایی تا 300 °C	۲-۳
۱۰۹	اکستروژن سرب و قلع	۱-۲-۳
۱۰۹	فلزات اکستروژن شده و کاربرد آنها	۱-۱-۲-۳
۱۰۹	قابلیت اکستروژن و نحوه سیلان فلز	۲-۱-۲-۳
۱۱۱	اکستروژن لوله‌های سربی	۳-۱-۲-۳
۱۱۲	پوشش دادن کابل با سرب	۴-۱-۲-۳
۱۱۴	عیوب ایجاد شده در لوله‌های سربی یا پوشش‌های سربی کابل‌ها	۵-۱-۲-۳
۱۱۵	اکستروژن سیم لحیم	۶-۱-۲-۳
۱۱۷	اکستروژن سرد	۲-۲-۳
۱۱۸	تکنولوژی اکستروژن در دماهای 300-600 °C	۳-۳
۱۱۸	اکستروژن آلیاژهای آلومینیم	۱-۳-۳
۱۱۸	نوع آلیاژها و محصولات	۱-۱-۳-۳
۱۱۹	قابلیت اکستروژن	۲-۱-۳-۳
۱۲۳	سیلان فلز و روانکاری	۳-۱-۳-۳

فصل ۴ ساختار پرس‌های اکستروژن
 (۲۰۹-۲۸۶).....

۲۰۹ ۱-۴ تاریخچه

۲۰۹ ۲-۴ طبقه‌بندی و طراحی تجهیزات

۲۱۲ اکستروژن

۲۱۳ ۱-۲-۴ انواع محرکه پرس‌ها

۲۱۳ ۲-۲-۴ پرس‌های اکستروژن برای فلزات

۲۱۷ غیرآهنی

۲۲۲ ۳-۲-۴ پرس‌های اکستروژن افقی

۲۲۲ ۱-۳-۲-۴ فرم ساختار پرس‌ها

۲۲۶ ۲-۳-۲-۴ فرم بدنه پرس

۲۲۸ ۳-۳-۲-۴ جنبه‌های دیگر طراحی بدنه پرس

۲۳۳ ۴-۲-۴ پرس‌های اکستروژن عمودی

۲۳۳ ۵-۲-۴ واحد کنترل پرس

۲۳۳ ۱-۵-۲-۴ کنترل دستی

۲۳۳ ۲-۵-۲-۴ کنترل از راه دور

۲۳۳ ۳-۵-۲-۴ کنترل برنامه‌ریزی شده

۲۳۳ ۴-۵-۲-۴ کنترل برنامه‌ریزی شده با قابلیت

۲۳۶ تغییر پیوسته سرعت اکستروژن

۲۴۱ ۵-۵-۲-۴ سیستم‌های کنترل پیشرفته

۲۴۳ ۳-۴ سیستم‌های گرم‌کننده شمش

۲۴۳ ۱-۳-۴ کوره‌های القایی

۲۴۵ ۲-۳-۴ گرم‌کردن القایی

۲۴۷ ۳-۳-۴ سیستم گرم‌کننده ترکیبی القایی-گازی

۲۴۸ ۴-۳-۴ کنترل دما

۲۴۹ ۴-۴ تجهیزات جانبی و جابه‌جایی در اکستروژن فلزات غیرآهنی

۱۶۵ ۹-۱-۴-۳ اکستروژن آلیاژهای CuAl (آلومینیم برنز)

۱۶۹ ۱۰-۱-۴-۳ اکستروژن آلیاژهای CuNi

۱۷۱ ۱۱-۱-۴-۳ اکستروژن آلیاژهای CuNiZn (نقره آلمانی)

۱۷۳ ۲-۴-۳ اکستروژن تیتانیم و آلیاژهای آن

۱۷۶ ۳-۴-۳ اکستروژن زیرکونیم

۱۷۶ ۴-۴-۳ اکستروژن بریلیم

۱۷۷ ۵-۴-۳ اکستروژن اورانیوم

۱۷۸ ۵-۳ تکنولوژی اکستروژن در دماهای بالاتر از 1000 °C

۱۷۸ ۱-۵-۳ اکستروژن نیکل و آلیاژهایش

۱۷۸ ۱-۱-۵-۳ آلیاژهای نیکل و کاربرد آنها

۱۷۹ ۲-۱-۵-۳ قابلیت اکستروژن

۱۸۰ ۳-۱-۵-۳ تولید شمش

۱۸۳ ۴-۱-۵-۳ گرم کردن شمش‌ها

۱۸۳ ۵-۱-۵-۳ روانکاری

۱۸۴ ۲-۵-۳ اکستروژن فولاد

۱۸۴ ۱-۲-۵-۳ انواع فولادها و کاربردهایشان

۱۸۵ ۲-۲-۵-۳ قابلیت اکستروژن فولادها

۱۹۱ ۳-۲-۵-۳ روانکاری

۱۹۳ ۴-۲-۵-۳ ساخت شمش

۱۹۴ ۵-۲-۵-۳ گرم کردن شمش

۱۹۵ ۶-۲-۵-۳ اکستروژن پروفیل‌های فولادی

۱۹۷ ۷-۲-۵-۳ اکستروژن لوله‌ها و پروفیل‌های توخالی فولادی

۲۰۱ ۳-۵-۳ اکستروژن فلزات دیر ذوب

۲۰۲ ۶-۳ اکستروژن پودر فلزات

۲۰۳ مراجع

۳۴۶	۱-۳-۳-۵ طراحی محفظه قالب یک‌تکه	۳-۱-۵-۶ سنبه برای اکستروژن محصول
۳۴۷	۲-۳-۳-۵ طراحی محفظه‌های چند تکه	۳۱۴ توپر و توخالی
۳۶۴	۴-۳-۵ محفظه‌های قالب با سوراخ مرکزی مستطیلی	۴-۱-۵ ماتریس برای اکستروژن پروفیل‌ها و مقاطع توخالی
۳۶۶	۱-۴-۳-۵ عیوب رایج محفظه‌های قالب به هنگام کار	۳۱۴ ماتریس چند سوراخه برای اکستروژن پروفیل‌های توپر
۳۷۰	۴-۵ انتخاب فولاد برای اجزای قالب اکستروژن	۳۱۵ ماتریس‌های تولید پروفیل‌های توخالی بسته
۳۷۰	۱-۴-۵ فولادهای گرم کار	۳۱۸ ماتریس برای پروفیل‌های پله‌دار
۳۷۱	۲-۴-۵ مشخصات فولادهای گرم کار	۳۲۲ ساخت ماتریس‌های اکستروژن
۳۷۸	۳-۴-۵ انتخاب فولاد گرم‌کار برای هر یک از اجزای قالب	۳۲۵ جزئیات فرم ماتریس
۳۸۴	۴-۴-۵ روند مداوم پیشرفت در ساخت فولادهای جدید	۳۲۵ اندازه قسمت‌های مختلف یک ماتریس
۳۸۵	۱-۴-۴-۵ آلیاژهای خاص	۳۲۷ تعیین ابعاد فرم روزنه ماتریس براساس ضریب انقباض
۳۸۹	۲-۴-۴-۵ روش‌های ساخت عملیات حرارتی و روش‌های نگهداری ابزارهای اکستروژن	۳۲۷ طول روزنه ماتریس برای اکستروژن با سیلان یکنواخت
۳۸۹	۱-۵-۴-۵ روش‌های عملیات حرارتی	۳۳۰ ساخت ماتریس‌های اکستروژن
۳۹۰	۲-۵-۴-۵ تنش‌زدایی گرمایی	۳۳۳ عملیات اسپارک اروژن
۳۹۱	۳-۵-۴-۵ سخت‌کاری	۳۳۳ ترکیب دستگاه نقشه‌خوان و دستگاه فرز
۳۹۱	۴-۵-۴-۵ تمپرینگ	۳۳۴ خالی کردن پشت روزنه ماتریس
۳۹۲	۵-۵-۴-۵ عملیات سطحی قطعات قالب	۳۳۷ برشکاری با تخلیه الکتریکی (وایرکات)
۳۹۳	۶-۵-۴-۵ سایش ابزارها در اکستروژن	۳-۵ تنش‌های اعمالی بر روی قالب‌های اکستروژن
۳۹۳	۵-۵ استانداردسازی ابزارهای اکستروژن	۳۳۸ اثرات تنش‌های مکانیکی و حرارتی
۳۹۵	مراجع	۳۳۸ سایش ماتریس
پیوست ۱ ..... (۳۹۹-۴۰۰)		۳۴۳ طراحی محفظه قالب با سوراخ استوانه‌ای
پیوست ۲ ..... (۴۰۱-۴۰۴)		